

K Ö S S I
K A A T R A

MURROKSESSA

SUURLAKKOKUVIA

N T A M O

M U R R O K S E S S A

[SEKÄ]

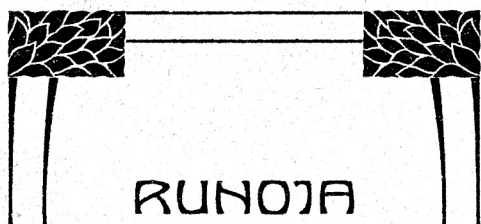
”SUURLAKKOKUVIA”

Y.M.

TYÖVÄENLAULUJA

KÖSSI KAATRA

MURROKSESSA

RUNOJA

[SEKÄ]

„SUURLAKKOKUVIA“

Y. M.

TYÖVÄENLAULUJA

N T A M O
H E L S I N K I
2 0 1 7

Näköispainos ensipainoksista
Vuolukka, Tampere 1906
(*Murroksessa*)

ja
Boman & Karlsson, Hämeenlinna 1906
(*"Suurlakkokuvia" y.m. työväenlauluja*)

ISBN 978-952-215-673-0

ULKOASU
Göran de Kopior

VALMISTAJA
BoD – Books on Demand GmbH,
Norderstedt, Saksa

ntamo
2017
www.ntamo.net

KÖSSI KAATRA

MURROKSESSA

RUNOJA

TAMPEREELLA

1906

M. V. VUOLUKAN KUSTANNUKSELLA

Hinta 75 p.

KÖSSI KÄÄTRÄ

MURROKSESSÄ

TAMPEREELLA,
M. V. VUOLUKAN
KUSTANNUKSELLA.

TAMPERE, 1906

TAMPEREEN TYÖVÄEN

OSUUSKIRJAPAINO, r. 1.

Iloitse sydän!

Iloitse sydän. Suuri ihmissuku
jo uuden ajan aattehesta juopuu
ja orjalaumain legiona-luku
kahlitsijoita karttaa, heistä luopuu

ja oman voiman, oman uskon herran
he korottavat jumalaksi julki
ja kiroavat sen, mi heiltä kerran
tien hyvinvoinnin paratiisiin sulki.

Nyt taivon kantta taotaan, ja työssä
on helvetistä nousseet synkät aaveet,
nuo, joiden voimat varttui vaivan yössä,
ja joiden syömiin suru siitti haaveet.

Eik' yksin haaveit', ei, vaan tuiki suuret
ja kultakalliit ajatukset elon,
joiss' itää ihmisonnen alkujuuret
ja joista kysyjä saa kaiken selon.

Ja siksi sydän iloitse ja usko,
 ett' epäilykses tuskat lohdun saavat
 ja yösi ylle kohoo kaunis rusko
 ja arvettuvat ammottavat haavat!

Uudestisyntymisessä.

Niinkuin taivahalla tähtein
 on jo meidän joukon luku,
 valtamahti tästä lähtein
 on jo sorretuiden suku.

Liehuu vaivatuiden vaate,
 punalippu mailman yli;
 kaiken kaartaa kansan aate
 niinkuin avaruuden syli.

Helähtävät hengen miekat,
 salamoivat sanan kalvat,
 kohoavat pohjahiekat,
 arvon saavat ani halvat.

Vitka vauhti —

Vitka vauhti kehityksen rataan,
 tuumaa pääse ei se kulkemattaan.

Vuosikymmen, toinen — lyhyt hetki.
Meill' on pitkä matka, raskas retki.

Tulee tuskan tovi, sekasorto,
silmäluonta painaa unenhorto,
käydään kaukokangastusta päinkin,
koituu takatalvi lumin, jäinkin.

Noustaan taas ja tehdään tosiyötä,
heikompikin heiluu muiden myötä,
pettymys on pelkkä porras uskoon,
työ ja taisto taival huomenruskoon.

Vitka vauhti kehityksen rattaan,
tuumaa pääse ei se kulkemattaan.
Kiihdyttää sen käyntiä on työimme,
työtä tehden seestyy synkkä yöimme.

Työhön!

Pettymyksen piinatessa
tuskan tullen, työhön tartu,
epäilyksen kalvaessa,
usko työhön, työssä vartu!

Työ on ruoskan jäljen rohto,
 työ on auvon, toivon lähde,
 työ on orjan onnen johto.
 Työhön ryhdy työnkin tähden.

Ennustuksia.

„Pilkkuja on auringossa;
 tulee tästä kuuma kesä“.
 Elon alhon ahdingossa
 syntyy moni hellepesä.

Tulee tästä tuimat ajat,
 päiväin menot vakavimmat;
 nousee elon vapahtajat,
 toden urhot ankarimmat.

Kun on päästy talven yli,
 tiettään moni uusi juttu,
 jahka aukee suven syli,
vaatii orja sarkanuttu.

Luodaan kohtaloa Suomen.
 Kurja on, ken kesken kaatuu.
 Nousee orjalaumain huomen,
 väkivalta maahan maatuu.

”Luodaan kohtaloa Suomen, kurja on, ken kesken kaatuu.”

Yleislakkosyksystä 1905 seuraavaan kesään syntyi moderni Suomi. Se virisi monenkeskisestä eripurasta, uusien mahdollisuuksien avautumisesta, kamppailusta ja sopimiskyvystä eri ryhmien välillä. Väkevimmät ja omaleimaisimmat dokumentit kuohuvasta ajasta ovat itseoppineen työväenkirjailijan Kössi Kaatran (1882–1928; vuoteen 1906 Lindström) runoteokset *Murroksessa* (1906) ja *Suurlakkokuvia* (1906).

”ja avautuu hyvinvoinnin syli”

”Kaatran ehkä tärkein merkitys on aate- ja ajanrunoilijana, niin alkuvuosien herkkänä uusromanttisena lyyrikkona, Tampereen Eino Leinona, kuin myös myöhemmän ajan työväenliikkeen tuliskina.”

Lauri Lajunen, Esipuhe. Teoksessa Kössi Kaatra, *Alhaisolauluja. Valitut runot vuosilta 1903–1927*. Toim. Lauri Lajunen. Otava, Helsinki 1978.